

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei „Pentru modificarea Regulamentului privind tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării bazate pe modele interne de rating”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Banca Națională a Moldovei
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
<p>Proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei „Pentru modificarea Regulamentului privind tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării bazate pe modele interne de rating” (în continuare – proiectul hotărârii) este elaborat în temeiul art. 66 din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.434-439, art.727). Proiectul hotărârii transpune prevederile cadrului european aferent riscului de credit conform abordării bazate pe modele interne de rating (Regulamentul (UE) nr.575/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit, <i>așa cum a fost modificat prin</i> Regulamentul (UE) nr.2025/1215 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2025).</p> <p>Totodată, în scopul atribuirii ponderilor de risc pentru expunerile din finanțări specializate, au fost transpuse în anexa la proiectul regulamentului prevederile Regulamentului delegat (UE) 2021/598 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru atribuirea ponderilor de risc în cazul expunerilor la finanțări specializate.</p> <p>Proiectul a fost elaborat cu suportul PricewaterhouseCoopers în cadrul asistenței tehnice „Alinierea cadrului de reglementare și a practicilor de supraveghere la standardele prudențiale ale UE pentru sectorul bancar” oferite de către Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.</p>
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
<p>Proiectul hotărârii a fost elaborat în contextul angajamentului Băncii Naționale a Moldovei de aliniere a cadrului normativ în domeniul bancar la acquis-ul Uniunii Europene, conform Anexei A la Cluster-ul 2 „Piața internă”, Capitolului 9 „Servicii financiare” din Programul național de aderare a RM la UE pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025.</p> <p>Proiectul hotărârii are drept obiectiv crearea cadrului normativ secundar privind determinarea valorilor ponderate la risc ale expunerilor în scopul calculării cerințelor de fonduri proprii ale băncilor pentru riscul de credit, conform abordării bazate pe modele interne de rating (IRB).</p>

Abordarea IRB permite o evaluare mai sensibilă la riscuri, utilizând atât ratinguri de credit externe, cât și estimări proprii ale băncilor. În conformitate cu modul în care băncile pot utiliza propriile modele interne pentru a evalua riscul de credit și a calcula cerințele de capital asociate acestui risc. Aceasta reprezintă o alternativă mai detaliată și flexibilă comparativ cu abordarea standardizată, care presupune utilizarea unor coeficienți prestabiliți pentru fiecare tip de expunere.

Băncile în continuare vor aplica abordarea standardizată pentru tratamentul riscului de credit, conform Regulamentului nr.111/2018. Cu referire la băncile ce vor alege să aplice abordarea IRB, a fost introdus pragul minim privind cerințele de capital (output floor) de 72,5% pentru băncile care ar aplica abordările IRB raportat la cerința de capital calculată conform abordării standardizate. Pragul minim privind cerințele de capital al modelelor interne reprezintă una dintre măsurile-cheie ale reformei Basel III.

Comparativ cu abordarea standardizată, abordarea IRB oferă băncilor o metodă mai flexibilă și mai adaptată de calcul al riscurilor, dar impune și cerințe mai stricte, având în vedere complexitatea modelelor interne și responsabilitatea crescută a băncii în gestionarea riscurilor. În acest fel, abordarea IRB permite băncilor să ajusteze cerințele de capital pentru a reflecta mai exact riscurile reale asumate, însă cu un nivel mai ridicat de control și monitorizare din partea supraveghetorului.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Abordarea IRB se bazează pe evaluarea internă a expunerilor băncii, care este în concordanță cu metodele sale de măsurare și gestionare a riscului de credit. Băncile care utilizează abordarea IRB trebuie să îndeplinească un set de standarde pentru a se asigura că, capacitățile lor interne de evaluare a riscului de credit sunt în conformitate cu cadrul de reglementare.

Un sistem de rating cuprinde toate metodele, procesele, controalele, colectarea datelor și sistemele IT care au ca scop principal evaluarea riscului de credit, atribuirea expunerilor ratinguri interne de risc și cuantificarea nerambursării (PD) și a pierderilor așteptate (EL).

În cadrul fiecărei clase de expuneri, pot fi utilizate mai multe sisteme și metodologii de rating, cum ar fi sisteme de rating personalizate pentru sectoare sau segmente de piață specifice. Atunci când se utilizează mai multe sisteme, justificarea atribuirii unei expuneri unui anumit sistem de rating trebuie documentată și aplicată pentru a reflecta cel mai bine riscul expunerii respective. Băncile nu trebuie să aloce expunerile în mod necorespunzător între sistemele de rating pentru a minimiza cerințele de capital de reglementare.

Băncile trebuie să demonstreze că fiecare sistem utilizat în scopul abordării IRB este în conformitate cu cerințele minime de la înregistrarea expunerii și în mod continuu.

Implementarea abordării IRB se poate face progresiv pentru diferitele tipuri de expuneri din cadrul unei anumite clase de expuneri din cadrul aceleiași unități operaționale și

pentru diferite unități operaționale din cadrul aceluiași grup sau în cazul utilizării propriilor estimări ale LGD ori al utilizării CCF pe baza IRB.

Pentru a utiliza abordarea IRB, băncile trebuie să îndeplinească cerințe riguroase, inclusiv validarea și calibrarea corectă a modelelor interne, precum și monitorizarea continuă a acestora. Pentru aplicarea abordării IRB băncile solicită aprobarea Băncii Naționale a Moldovei și sunt obligate să furnizeze dovezi clare că modelele lor reflectă în mod corect riscurile asumate și că cerințele de capital sunt suficiente pentru a acoperi riscurile reale.

Pentru solicitarea aprobării de utilizare a abordării IRB, băncile trebuie să aplice sistemele interne de rating în cadrul procedurilor interne de măsurare și gestionare a riscurilor și să le supună unui proces de monitorizare, validare internă și audit intern, pe o perioadă de cel puțin 3 ani. Monitorizarea, validarea și auditul intern pe parcursul perioadei de experiență ar trebui să arate că sistemele de rating au fost conforme cu cerințele de bază ale abordării IRB și că sistemele de rating au fost îmbunătățite treptat în perioada respectivă.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Proiectul hotărârii a fost elaborat în scopul alinierii cadrului normativ național la cel aplicabil în Uniunea Europeană. Prin urmare, analiza unor opțiuni alternative nu se justifică.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Nu este aplicabil

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul hotărârii va conduce la crearea cadrului normativ secundar privind tratamentul riscului de credit potrivit abordării bazate pe modele interne de rating, armonizate cu cadrul UE, echivalent standardelor Basel III.

Implementarea noului cadru va permite băncilor, urmare solicitării aprobării prealabilă a Băncii Naționale a Moldovei, să adopte o abordare mai granulară, prin dezvoltarea unor modele interne de rating în privința riscului de credit.

Pentru solicitarea aprobării prealabile de aplicare a abordării bazate pe modele interne, este necesară acumularea de către bănci a unui istoric, privind aplicarea modelului și actualizarea continuă a sistemelor de rating, de cel puțin trei ani.

Monitorizarea, validarea și auditul intern pe parcursul perioadei de experiență, de cel puțin trei ani, ar trebui să arate că sistemele de rating au fost conforme cu cerințele de

bază ale abordării IRB și că sistemele de rating au fost îmbunătățite treptat în perioada respectivă.
4.4. Impactul social
Nu este aplicabil
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu au fost identificate
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
<p>La nivelul Uniunii Europene, a fost adoptat Regulamentul (UE) nr.575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, care are drept obiectiv instituirea unui cadru juridic aferent cerințelor prudențiale pentru instituțiile de credit.</p> <p>Prin prisma Regulamentului (UE) nr.575/2013, în proiectul hotărârii au fost transpuse prevederile articolelor nr.142-191 din Regulamentul dat, care au drept scop stabilirea metodelor de determinare a valorilor ponderate la risc ale expunerilor în scopul calculării cerințelor de fonduri proprii ale băncilor pentru riscul de credit, conform abordării bazate pe modele interne de rating.</p> <p>Totodată, au fost transpuse prevederile Regulamentului delegat (UE) 2021/598 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru atribuirea ponderilor de risc în cazul expunerilor la finanțări specializate.</p> <p>În acest context, potrivit prevederilor art. 31 alin.(4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (în continuare – Legea nr.100/2017), a fost elaborat tabelul de concordanță al Regulamentului (UE) 575/2013 (articolele 142-191), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2025/1215.</p>
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
În contextul angajamentelor asumate de Republica Moldova în procesul de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene, se impune transpunerea totală a dispozițiilor Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului

din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012. Necesitatea acestor măsuri normative derivă din obligația de aliniere la standardele europene în materia cerințelor prudențiale pentru bănci.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor *Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul hotărârii urmează a fi supus consultării publice, prin plasarea pe pagina web a BNM (www.bnm.md), în compartimentul „Legislație”, rubrica „Transparența decizională”.

În baza propunerilor și obiecțiilor părților interesate se va întocmi sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul hotărârii.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de hotărâre, însoțit de tabelul de concordanță, se va expedia Centrului de Armonizare a Legislației în vederea efectuării expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene, conform prevederilor art.34 alin.(1) și art.35 din Legea nr.100/2017. Totodată, în temeiul art. 11 alin. (3³) din Legea nr.548/1995, se va solicita o opinie cu caracter consultativ din partea Ministerului Justiției.

Conform art.36 alin.(5) din Legea nr.100/2017, proiectul hotărârii a fost supus expertizei anticorupție în cadrul Băncii Naționale a Moldovei, în urma căreia factori și riscuri de corupție nu au fost identificate.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul hotărârii nu afectează concepția generală ori caracterul unitar al actelor normative cu care se află în conexiune. Aprobarea proiectului hotărârii nu conduce la necesitatea modificării altor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În scopul asigurării continuității activității în condițiile conformării prevederilor Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit potrivit abordării standardizate, se propune intrarea în vigoare a proiectului hotărârii la 1 iulie 2027.